

TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)

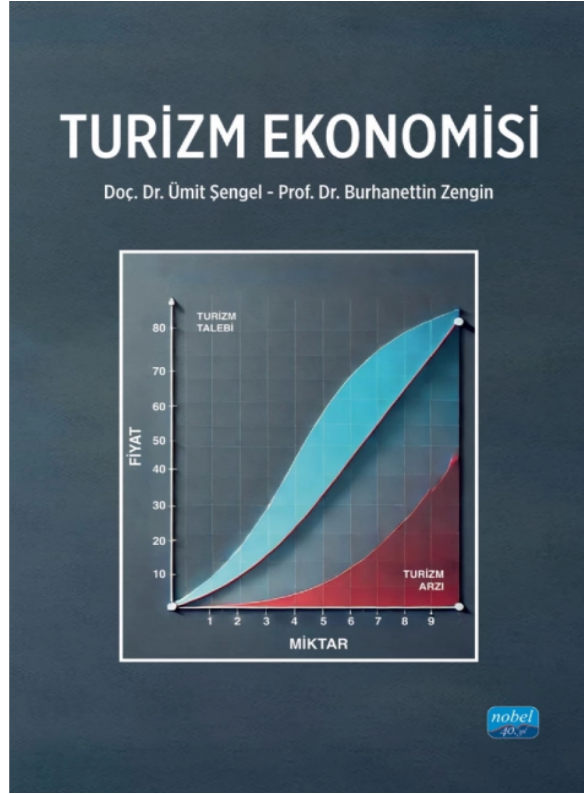
Uluslararası Hakemli Dergi Yıl: 2025/Bahar, Sayı: 8

ISSN 2792-0879

Kitap İncelemesi

Ümit ŞENGEL, Burhanettin ZENGİN “Turizm Ekonomisi”. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2024, ISBN 978-625-371-563-2. 372 s.*

Gökhan GENÇ**

Turizm Ekonomisi kitabı, Doç. Dr. Ümit Şengel ve Prof. Dr. Burhanettin Zengin tarafından kaleme alınmış, turizm sektörünün ekonomik boyutlarını kapsamlı bir şekilde ele alan akademik bir eserdir. Günümüzde hem ekonomik hem de sosyo-kültürel boyutlarıyla gelişen turizm, sadece tatil ya da boş zaman faaliyetleriyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bir kalkınma aracı ve küresel bir endüstri olarak değerlendirilmesi gereken stratejik bir alandır. Bu doğrultuda, akademik literatürde önemli bir boşluğu dolduran "Turizm Ekonomisi" adlı eser, iktisadi temeller ile turizm sektörünü sistemli bir biçimde bir

* Geliş tarihi: 26.04.2025

Kabul Tarihi: 08.05.2025

Atıf: Genç, G. (2025). Ümit ŞENGEL, Burhanettin ZENGİN “Turizm Ekonomisi”. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2024, ISBN 978-625-371-563-2. 372 s. *TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)*, 8: 77-80.

** Dr. Öğr. Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü, GÜMÜŞHANE / TÜRKİYE. E-Posta: gencgokhan91@gmail.com ORCID: 0000-0003-3573-3661

araya getiren kapsamlı bir çalışma niteliği taşımaktadır. Kitap, turizm ekonomisinin temel kavramlarından başlayarak, sektörün tarihsel gelişimini, arz-talep dinamiklerini, ekonomik etkilerini ve sürdürülebilirlik gibi güncel konuları derinlemesine inceliyor. Ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrencileri ile turizm akademisyenleri ve profesyonelleri için hazırlanmış olan bu eser hem teorik hem de pratik bilgiler sunarak alandaki önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir.

Kitap, turizmin ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerini tarihsel bir perspektifle ele alırken, modern turizm endüstrisinin dinamiklerini anlamak için gerekli teorik çerçeveyi de sunuyor. Özellikle, turizmin bir sektörden endüstriye dönüşüm süreci, bilgi ekonomisiyle bağlantısı ve küresel ekonomik güç olarak yükselişi, eserin öne çıkan temalarındandır. Bunun yanı sıra, Türkiye’deki turizm sektörünün ekonomik kapasitesine ve kalkınmadaki rolüne özel bir vurgu yapmaktadır.

Turizm ekonomisi kitabı, on üç bölümden oluşan yapılandırılmış bir içeriğe sahiptir. Her bölüm, turizm ekonomisinin farklı bir yönünü ele alıyor ve konuları sistematik bir şekilde işliyor. Turizm ekonomisi kitabının temel bölümleri ve öne çıkan özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

Birinci bölümde turizm ekonomisine geçiş yapmadan önce genel turizm bilgisi hakkında önemli bilgilere yer verilmiştir. Turizm ve turist kavramlarının etimolojik kökenlerinden başlayarak, turizmin tanımı, özellikleri ve türleri detaylı bir şekilde açıklanmaktadır. Günümüzdeki turizm gibi tartışmalı konulara da değinilerek, bu tür seyahatlerin turizm kapsamına dahil edilmesi gerektiği savunulmaktadır. Turizm ürününün soyutluk, eş zamanlı üretim-tüketim, heterojenlik ve stoklanamama gibi özellikleri, sektörün dinamiklerini anlamak için önemli bir temel sunmaktadır (s. 1-23). Kitabın ikinci bölümü ise Sanayi Devrimi öncesi, Sanayi Devrimi ile II. Dünya Savaşı arası ve sonrası dönemlerde dünya ve Türkiye turizm endüstrisindeki gelişmeler tarihsel bir perspektifle incelenmektedir. Sivil havacılığın turizmdeki itici rolü, özellikle tarifesiz (charter) ve jet motorlarının turizme ve nihayetinde turizm ekonomisine etkisi detaylı bir şekilde ele alınmıştır (s. 25-66). Devamında yer alan üçüncü bölümde ekonomi, ihtiyaç, kıtlık, fırsat maliyeti, üretim, tüketim, fayda, değer, para ve fiyat gibi temel iktisadi kavramlar, turizm bağlamında açıklanmaktadır. Bu bölüm, ekonomi bilgisi sınırlı okuyucular için anlaşılır bir giriş sunarak temel ekonomik kavramlar hakkında sağlam bir altyapı oluşturmayı hedeflemektedir (s. 67-89).

Dördüncü bölümde, geleneksel iktisat teorileri ile turizm arasındaki ilişki ayrıntılı olarak incelenmektedir. Klasik, Keynesyen, Neoklasik ve Marksist iktisat teorilerinin turizm sektörüne uygulanması, konuya teorik bir derinlik kazandırmıştır. Bu bölüm, turizmin ekonomik teorilerle nasıl bağlantı kurduğunu anlamak isteyenler için oldukça kıymetli bir kaynak sunmaktadır (s. 91-107). Beşinci bölüm ekonominin temel yapıtaşları olan arz ve talep kavramları üzerine yoğunlaşmıştır. İktisadi anlamda arz ve talebin tanımı, özellikleri, çizelgeleri, eğrileri, fonksiyonu, esnekliği ile birlikte arz ve talebi etkileyen temel faktörlere odaklanılmıştır. Ayrıca talep tahminlemesi için kullanılan nitel (kalitatif) ve nicel (kantitatif) yöntemler hakkında basit örneklerle de yer verilerek bölüm, okuyucu için

temel iktisadi arz ve talebi anlaşılır hâlde sunmaktadır (s. 109-144). Kitapta yer alan diğer bir bölüm olan altıncı bölümde ise turizm arzı ve talebinin özellikleri, eğrileri, esneklikleri ve bunu etkileyen faktörler detaylı bir şekilde ele alınmaktadır. Doğal faktörler, altyapı, sosyo-kültürel varlıklar ve ulaştırma gibi unsurların turizm arzını nasıl şekillendirdiği örneklerle açıklanmıştır. Özellikle turizmde arz ve talep esnekliği ile ilgili eğri ve çizelge örnekleriyle okuyucuya anlaşılır bir turizm arz ve talep çerçevesi sunulmaktadır (s. 145-198). Her ne kadar turizmde arz ve talep dengesi önceki bölüm ile bağlantılı konular olsa da farklı bir bölüm olarak işlenmiş olan yedinci bölümde arz-talep dengesi ve denge fiyatı kavramları, turizm piyasasına özgü örneklerle incelenmektedir. Bu bölüm, piyasaların işleyişini anlamak için pratik bilgiler sunmaktadır (s. 199-208).

Turizm ekonomisi kitabının sekizinci bölümüne gelindiğinde temel iktisat ve turizm ekonomisine hâkim olması beklenen okuyucu için piyasa türleri ve piyasaların nasıl çalıştığı konusunda önemli bilgiler sunulmaktadır. Tam rekabet, monopol ve oligopol piyasalarının turizm sektörüyle ilişkisi, sektördeki rekabet dinamiklerini anlamak için önemli bir çerçeve sağlamaktadır (s. 209-229). Dokuzuncu ve onuncu bölümlerin ise sırasıyla turizmin ekonomik etkileri ve bu etkilerin ölçülmesini işleyen ayrı iki bölüm olmasına rağmen birbiriyle bağlantılı olduğu tartışmasız bir gerçektir. Turizmin parasal ve reel ekonomik etkileri, maliyetleri ve Türkiye’deki ekonomik kapasitesi detaylı bir şekilde analiz edilirken, turizmin ekonomik katkılarını ölçmek için kullanılan yöntemleri de içermektedir (s. 233-256). Onuncu bölümde sunulan turist harcamalarının gözlemlenmesi, saha araştırmaları, tüketici araştırmaları, çarpan katsayısı ve uydu hesaplama gibi yöntemler, turizmin ekonomik etkilerini ölçmek için kapsamlı bir rehber sunmaktadır (s. 257-277).

On birinci bölüm, son yüzyılda iktisadi literatürde sıkça ele alınan kalkınma konusuna odaklanmaktadır. Kalkınma kavramı ve modelleri, turizmin bölgesel ve ulusal kalkınmadaki rolüyle ilişkilendirilmiştir. Kalkınma kuramları ışığında turizmin katkıları incelenirken, teorik bir çerçeve ve politika önerileri sunulmaktadır. Özellikle liberal ekonomiye geçişte sağlanan kredi finansmanlarının, Antalya gibi turistik destinasyonların ortaya çıkışını, gelişimini ve yükselişini nasıl etkilediği ayrıntılı bir şekilde açıklanmaktadır. Ayrıca, planlı dönemle birlikte bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarını azaltmak için uygulanan politikalar ve yaklaşımlar (yapısal fonlar, uyum fonu ve topluluk girişimleri) detaylı olarak ele alınmıştır (s. 279-311).

On ikinci bölümün odak noktası rekabet kavramı ve dayandığı temeller üzerine inşa edilmiştir. Rekabet kavramı özellikle seri üretim ve kitleler hâlinde seyahatlerle birlikte daha önce hiç olmadığı kadar önemli hâle gelmiştir. Bu bağlamda kitap, rekabet modelleri, turizm endüstrisi bağlamında değerlendirilmekte ve sektörel rekabet gücünü etkileyen faktörler ele alınmaktadır. Bu bölüm, özellikle stratejik planlama yapan kurum ve kuruluşlar için değerlidir (s. 313-329). Son bölümde ise kitabın geleceğe dair bakış sunulması, sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde ele alınmakta ve alternatif stratejiler üzerinde yoğunlaşmıştır. Turizmin çevresel ve sosyal etkileri, taşıma kapasitesi ve aşırı

turizm (over-tourism) gibi güncel sorunlar ele alınmaktadır. Sürdürülebilir turizm için önerilen stratejiler, kitabın çağdaş sorunlara duyarlılığını göstermektedir (s. 331-351).

"Turizm Ekonomisi" adlı bu eser, turizm ile ekonomi disiplinleri arasındaki çok yönlü ilişkiyi detaylı bir şekilde ortaya koymakta ve akademik literatürde önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Özellikle iktisadi kavramların turizm perspektifiyle harmanlanması, kitabı hem teorik hem de uygulamaya dönük yönüyle değerli kılmaktadır. Kitabın sistematik yapısı, her bölümün temel bilgilerden ileri düzey analizlere doğru ilerlemesi, öğrenciler ve akademisyenler için rehber bir kaynak olmasını sağlar. Eserin öne çıkan güçlü yönleri arasında kapsamlı konu başlıkları, anlaşılır dil, sağlam teorik altyapı, güncel örneklerle desteklenmiş içerik ve grafik ile tablolarla zenginleştirilmiş anlatım yer almaktadır. Ancak, bazı bölümlerde tekrar eden içerikler ve yapısal bütünlük açısından iyileştirilebilecek noktalar da mevcuttur. Turizm sektörünün ekonomik boyutlarını anlamak isteyenler için kapsamlı, iyi yapılandırılmış ve değerli bir kaynaktır. Kitap, turizmin tarihsel gelişiminden ekonomik etkilerine, arz-talep dinamiklerinden sürdürülebilirlik gibi çağdaş sorunlara kadar geniş bir yelpazede bilgi sunmaktadır.

Türkiye'deki turizm sektörüne odaklanması, yerel bağlamda çalışanlar ve öğrenciler için eseri özellikle cazip kılmaktadır. Sürdürülebilirlik, aşırı turizm ve taşıma kapasitesi gibi güncel konulara verdiği önem, kitabın modern turizm endüstrisinin zorluklarına duyarlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca, teorik iktisat kavramlarını turizmle ilişkilendirmesi, esere akademik bir derinlik katarken, pratik örnekler ve Türkiye'ye özgü analizler, sektörel uygulanabilirliğini artırmaktadır. Özellikle turizm ekonomisi ile ilgili temel kavramları öğrenmek isteyen yeni başlayanlar için anlaşılır bir giriş sunarken, ileri düzey analizlerle deneyimli okuyuculara da hitap etmektedir. Kaynak çeşitliliğinin fazla olması, eserin akademik niteliğini de güçlendirmektedir. Bununla birlikte, yalnızca ekonomik terimlerin ve iktisat teorilerinin ele alındığı bazı bölümlerin, genel ekonomi bilgisi sınırlı olan okuyucular açısından daha zorlayıcı olabileceği düşünülmektedir.